

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 25-02-2020
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: DEPNFF
Sagsnr.: 2000913
Dok. nr.: 1112297

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 21. januar 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 503 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 503:

Vil ministeren redegøre for, hvordan patienter har kunnet rømme de psykiatriske afdelinger samt oplyse, hvor mange af dem der var på afdelingerne pga. mentalundersøgelse, jf. artiklen "126 flugter fra psykiatrisk afdeling er registreret på to år" fra dr.dk den 28. december 2019?

Svar:

Sundheds- og Ældreministeriet har anmodet Danske Regioner om bidrag til besvarelse af spørgsmålet.

Danske Regioner har den 20. februar 2020 oplyst følgende, som jeg kan henvise til:

"Årsager til rømninger: Hvordan rømninger kan finde sted

Generelt skal Danske Regioner understrege, at målgruppen i psykiatrien er mennesker med psykisk sygdom, der har behov for behandling af høj kvalitet. Psykiatrien er et behandlingssted med en række sikkerhedsforanstaltninger, men er ikke et egentligt fængsel.

Rømning er jf. Danske Regioners tidligere besvarelse defineret som, at patienten stikker af fra lukket afsnit eller lukket have. Der er her tale om at bryde ud under forhold, hvor patienten ikke er givet nogen frihedsgrader.

. / . I vurderingen af rømninger er det afgørende at skelne mellem almenpsykiatrien og retspsykiatrien, der har vidt forskellige fysiske rammer og sikkerhedsmæssige forhold. Derfor vil der være øget risiko for rømninger fra de almenpsykiatriske afdelinger, også selvom man fra afdelingernes side arbejder med at reducere rømningsrisikoen mest muligt. Inden for almenpsykiatrien findes der både lukkede og åbne afsnit. Jf. Danske Regioners besvarelse af spørgsmål 268 og 384 finder rømninger i almenpsykiatrien sted fra lukkede afsnit.

Generelt er hegnet i gårdhaven lavere i almenpsykiatriens lukkede afsnit end i retspsykiatrien. Rømning fra almenpsykiatriske afsnit sker f.eks. ved at patienten forcerer det hegn, der omgiver afsnittets udearealer såsom have eller ryge-gård.

Endvidere er styrken i materialer til låsesystemer, døre, vinduer mm. stærkere i retspsykiatrien end i almenpsykiatrien. Der er således eksempler på, at vinduer smadres mhp. rømning. Endvidere bruger almenpsykiatriske afdelinger ikke dobbelt sikringslag som i retspsykiatrien. Nogle rømninger er sket ved, at patienter har presset sig ud ad døren, når personalet er gået fra den åbne del af afsnittet og ind i den lukkede del,

eller at patienten slipper ud sammen med pårørende/besøgende i afsnittet. I enkelte tilfælde er der fejl på døre og/eller låse, som ikke har lukket/låst ordentligt. Derudover kan der være proceduremæssige årsager, hvor døre ikke er blevet lukket/låst korrekt.

Rømninger kan også ske ved, at patienten lirker en dør eller et vindue op. I et tilfælde i Region Midtjylland fik en patient listet et lille plastickort i klemme i en bagdør, hvorfra han senere på dagen rømmede gennem. I et enkelt tilfælde fra Region Nordjylland er der taget nøgler fra personalet, som patienten efterfølgende har låst sig ud af afdelingen med.

Der kan også være tale om en utilstrækkelig vurdering af risikoen for absentering i forhold til de øvrige hensyn, der skal tages ved indlæggelse. Da der er tale om behandlingssteder og ikke fængsler, er det vanskeligt helt at undgå, at der sker rømninger. Patienterne vender ofte selv tilbage til afdelingen, eller bringes tilbage af politiet. Regionerne registrerer retslige rømninger administrativt, og der registreres farlighedsvurdering ved rømning. Disse registreringer bruges til at styrke farlighedsvurderingen og sikkerheden på de enkelte afsnit. Under bidragene fra de enkelte regioner er det nærmere beskrevet, hvordan rømninger registreres som utilsigtede hændelser.

Som Danske Regioner tidligere har oplyst, har alle fem regioner fokus på at forhindre rømninger, hvilket det lave antal episoder også understreger. Regionerne er således meget opmærksomme på placering af surrogatanbragte for at undgå rømninger. Der foretages typisk en risikovurdering af patienterne i forhold til, hvilke afdelinger, de placeres i, og hvilket sikkerhedsniveau, der er nødvendigt. Herudover er der generel opmærksomhed på aktiviteter for surrogat-anbragte for at undgå rømning, fx opsyn ved aktiviteter og ophold i udenfor.

Antallet af rømmede patienter, der var indlagt på afdelingerne pga. mentalundersøgelse

Der er ikke hjemmel til at indhente de relevante data, og det er derfor ikke muligt for Danske Regioner at besvare spørgsmålet.

Patientens retslige foranstaltning, herunder mentalundersøgelse, er registreret i patientjournalen. Der er ikke hjemmel i sundhedsloven til at lave individuelle opslag i patientjournalerne for at besvare ovenstående spørgsmål.

Data herom skal derfor findes ved en journalgennemgang. Der er ikke hjemmel i sundhedsloven til at lave individuelle opslag i patientjournalerne for at besvare spørgsmålet om, hvorvidt de rømmede patienter var indlagt pga. mentalundersøgelse. Derfor må regionerne ikke indhente og videregive oplysningerne, og spørgsmålet kan ikke besvares.

Selv hvis der var hjemmel til at indhente data om, hvor mange af rømningerne, der foregår blandt patienter indlagt til mentalundersøgelse, vil datagrundlaget være utilstrækkeligt til at give et præcist billede. Det skyldes, at mentalundersøgelser både gennemføres i retspsykiatrien og i almenpsykiatrien.

Hvis det inden indlæggelsen er afklaret, at patienten skal have gennemført en mentalundersøgelse, vil patienten blive registreret som indlagt med henblik på mentalundersøgelse i retspsykiatrien. Patienter i varetægtssurrogat, der bliver indlagt i almen-

psykiatrien, registreres som indlagte i surrogat. Det kan dog under surrogatanbringelsen besluttes, at der skal gennemføres en ambulant mentalundersøgelse. I nogle regioner vil disse forblive indlagte i almenpsykiatrien. Disse surrogatanbragte i almenpsykiatrien vil være registrerede som indlagte i varetægtsurrogat og ikke som indlagte med henblik på mentalerklæring.

Region Nordjylland har dog konkret vurderet, at ingen af rømningerne har været i forbindelse med mentalundersøgelse.

Region Hovedstaden

Mange retspsykiatriske patienter indlægges og modtager på forsvarlig vis behandling på almindelige åbne eller lukkede afsnit på lige fod med almindelige psykiatriske patienter.

Placering på et retspsykiatrisk afsnit afgøres ved visitation af både patientens sygdom og arten af den begåede kriminalitet, der har ført til varetægtsfængsling eller idømt behandlingsdom. Der er derfor en højere grad af sikkerhed på et retspsykiatrisk afsnit, både ift. personalenormering og afsnittenes fysiske indretning.

. / . Region Hovedstadens Psykiatri har i perioden 2018-2019 haft 46 registrerede rømninger fra de almenpsykiatriske afdelinger af retspsykiatriske patienter. Der er vedhæftet en liste, hvoraf det fremgår, hvordan patienterne har rømmet fra afdelingerne, hvilket overvejende er ved sabotage af vinduer og hegn.

Region Hovedstadens Psykiatri har haft meget få rømninger fra retspsykiatriske afdelinger. Der er således ingen registrerede rømninger i 2019, og tilbage til 2015 er der registreret i alt fem rømninger.

Region Hovedstadens Psykiatri er et sygehus. Vurdering af sikkerheden både byggeteknisk og i forhold til personalenormering foretages løbende.

Der foretages altid en risikovurdering af patienterne i forhold til hvilke afdelinger, de placeres i og hvilken sikkerhed, der skal iagttages. Der er hertil en generel opmærksomhed omkring aktiviteter for at undgå rømning, fx at de skal være under opsyn ved aktiviteter og ved ophold i have mm.

En stor del af rømningerne fra de almene afdelinger foregår ved sabotage af vinduer. Der er på mange afdelinger derfor indsat panserglas i vinduerne.

Region Sjælland

I forhold til den omhandlede artikel fra Jyllands-Posten oplyste Psykiatrien Region Sjælland i sit svar på Jyllands-Postens henvendelse, at der i perioden 1. januar 2018 til 25. november 2019 havde været i alt 26 rømninger blandt retspsykiatriske patienter, heraf tre fra retspsykiatriske afsnit (den ene var flugten den 19. nov. 2019), og de øvrige 23 fra almenpsykiatriske afsnit. To af rømningerne var patienter i varetægtsurrogat (den ene var flugten den 19. nov. 2019).

I Psykiatrien Region Sjælland placeres retspsykiatriske patienter så vidt muligt i de retspsykiatriske afsnit. Hvis der ikke er plads i retspsykiatrien, kan det imidlertid være nødvendigt at placere retspsykiatriske patienter i almenpsykiatriske afdelinger. I så fald sker det efter konkret vurdering, hvor de vanskeligste og mest udadreagerende

patienter søges placeret i de retspsykiatriske afsnit, mens de mindst udadreagerende må placeres i lukkede afsnit i de almenpsykiatriske afdelinger.

Region Syddanmark

Det indgår som en del af regionens nye psykiatriplan, at et alment afsnit omdannes til et retspsykiatrisk afsnit. Dette afsnit ombygges ud fra samme sikkerhedsmæssige standard som de nuværende retspsykiatriske afsnit i regionen. Det betyder, at flere retspsykiatriske patienter vil kunne blive indlagt i rammer tilpasset målgruppen.

Det er retspsykiatrisk afdeling, der visiterer retspsykiatriske patienter – herunder hvem, der indlægges i hhv. almenpsykiatrien og retspsykiatrien. Patienterne fordeles således, at de mest komplekse patienter indlægges i retspsykiatrien. Det er kendt, at absenteringsrisikoen kan være særlig høj hos patienter i varetægtssurrogat, og derfor indlægges disse i udgangspunktet i retspsykiatrien. Andre hensyn som f.eks. graden af farlighed kan dog betyde, at surrogatanbragte også indlægges i almenpsykiatrien.

Rømninger indberettes som en utilsigtet hændelse, så der ud fra analyse af hændelsen kan ske læring og iværksættes relevante tiltag. Der handles dels på evt. konkrete bygningsmæssige udfordringer samt iværksættes tiltag ift. de proceduremæssige forhold. Retningslinjen for vurdering af absenteringsrisiko er blevet uddybet og præciseret, med henblik på at understøtte den daglige vurderingen af den enkelte patient, som journalføres. Hvis der skønnes at være en flugtrisiko, skal der udarbejdes en plan for forebyggende tiltag.

Der er opmærksomhed på forebyggelse og der følges op på afdelinger med særlige udfordringer, herunder opfølgning på procedurer og nødvendige restriktion i forhold til forebyggelse af rømninger.

Region Midtjylland

I 2019 var der 3 rømninger fra de almenpsykiatriske afdelinger i Region Midtjylland. Der arbejdes ikke aktuelt med konkrete indsatser i Region Midtjylland med henblik på at undgå rømninger fra de almenpsykiatriske afdelinger. Der gennemføres jævnligt sikkerhedsrunder på afdelingerne for at vurdere, om der er behov for ændringer eller forbedring. Efter en rømning eller andre lignende utilsigtede hændelser gennemføres kerneårsagsanalyser med henblik på læring og forebyggelse. Derudover er det en mulighed at sætte en sikkerhedsvagt på en patient, hvis der er en faglig vurdering af, at en patient er i risiko for at rømme.

Region Nordjylland

Fra Psykiatrien i Region Nordjylland har der i opgørelsesperioden fra januar til 2018 til november 2019 været 15 rømninger for retspsykiatriske patienter.

Forebyggelse af rømninger er en væsentlig overvejelse ved indretning af rets-psykiatriske og lukkede afsnit. Psykiatrien har stort fokus på at forebygge rømninger, herunder bedre sikring af døre og vinduer samt etablering af lukkede gårdhaver. Alle rømninger indberettes som utilsigtede hændelser i Dansk Patientsikkerhedsdatabase. Efter enhver rømning bliver der iværksat undersøgelser, der resulterer i en gennemgående analyse af hændelsen med henblik på organisatorisk læring og forebyggelse af lignende hændelser. Derudover vil der altid umiddelbart lokalt blive afklaret og konstateret, hvordan rømningen kunne finde sted, så der på baggrund heraf kan foreta-

ges en vurdering af, om der er behov for umiddelbart at foretage ændringer for at forebygge det kan ske igen. Det kan være ændringer i de fysiske rammer eller det kan være ændringer i arbejdsgange eller procedurer på afsnittet.”

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Nina Fjord Fromberg